



Directie Noord-Afrika en Midden-  
Oosten  
Rijnstraat 8  
2515 XP Den Haag  
Postbus 20061  
2500 EB Den Haag  
Nederland  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)  
[DAM@minbuza.nl](mailto:DAM@minbuza.nl)  
Onze referentie  
MINBUZA-2018.667983  
ENV-2018.3364

Datum 8 juni 2018  
Betreft Reactie op uw Wob-verzoek

Geachte heer | ,

In uw brief van 1 maart 2018, ontvangen op 22 maart 2018, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) informatie verzocht over de database die door de *Office of the High Commissioner for Human Rights* (OHCHR) wordt opgesteld waarin bedrijven die betrokken zijn bij activiteiten gerelateerd aan Israëlische nederzettingen worden opgenomen, zoals vermeld in Mensenrechtenraad resolutie 31/36 op 24 maart 2016. U verzoekt om informatie met betrekking tot de inhoud van deze database en de Nederlandse beleidsstandpunten, acties en overwegingen hieromtrent.

U vraagt onder meer om de volgende documenten:

- "Verslagen en notulen van, agenda's, van en notities over bijeenkomsten van relevante gremia en gesprekken tussen (vertegenwoordigers van) relevante gremia;
- Correspondentie tussen (vertegenwoordigers) van relevante gremia;
- Rapporten, rapportage, besluiten en besluitenlijsten, memo's en briefings van en/of gericht aan (vertegenwoordigers van) relevante gremia."

U verwijst in uw verzoek specifiek naar de Note Verbale van de OHCHR d.d. 11 juli 2017, met daarin de namen van in Nederland geregistreerde bedrijven die door OHCHR gescreend en/of gecontacteerd zijn over vermelding in bovengenoemde database.

Uw verzoek heeft betrekking op alle documenten in de periode van 1 januari 2017 tot heden.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd per brief op 21 maart 2018. Op 11 april 2018 bent u per e-mail op de hoogte gesteld dat de beslistermijn van dit Wob-verzoek met vier weken is verdaagd, op grond van artikel 6 van de Wob. Op 22 mei 2018 bent u per e-mail op de hoogte gesteld dat het Wob-besluit in die week of de week daarop genomen zou worden.

Met betrekking tot uw verzoek om informatie bericht ik u als volgt.

## **Wettelijk kader**

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage.

## **Inventarisatie documenten**

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 16 documenten aangetroffen. Dit betreft correspondentie met de OHCHR (notes verbale en e-mails), e-mails waarmee bedrijven door het ministerie van Buitenlandse Zaken zijn geïnformeerd over de Note Verbale van de OHCHR en e-mailwisselingen tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken en bedrijven.

Nederland ontving op 11 juli 2017 de Note Verbale van OHCHR, waarin het ministerie van Buitenlandse Zaken werd geïnformeerd dat OHCHR meldingen had ontvangen van vermeende betrokkenheid van vijf in Nederland gevestigde en/of onder Nederlandse rechtsmacht vallende bedrijven bij activiteiten gerelateerd aan Israëlische nederzettingen. OHCHR gaf hiervan geen verdere onderbouwing en stelde niet op de correctheid ervan te willen vooruitlopen. OHCHR maakte daarbij duidelijk dat het werk nog niet is afgerond en dat nog niet vastligt welke bedrijven uiteindelijk in de database terecht zullen komen. Het ministerie heeft de betreffende bedrijven op de hoogte gesteld van de genoemde nota, via hierboven genoemde e-mails. Daarbij is het standpunt van het kabinet over de database toegelicht, waarbij ook het belang van hoor en wederhoor is benadrukt. Op moment van schrijven is nog onduidelijk of en wanneer de VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten Zeid Al Hussein een rapport zal publiceren dat bedrijven bij naam noemt die in een dergelijke database zullen worden opgenomen.

## **Besluit**

Ik heb besloten de door u gevraagde informatie niet openbaar te maken. Dat heb ik besloten met inachtneming van de betrekkingen van Nederland met de betrokken internationale organisaties en landen, het voorkomen van onevenredige benadeling van bij de aangelegenheid betrokken bedrijven, de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en de beperkingen inzake informatie over persoonlijke beleidsopvattingen.

Omdat na het toepassen van artikel 10 en 11 van de Wob geen wezenlijk inhoudelijk relevante informatie overblijft binnen de aangetroffen documenten, worden de documenten integraal geweigerd.

Het niet openbaar maken van de door u gevraagde informatie wordt hierna nader toegelicht.

Voor de informatie over de Nederlandse beleidsstandpunten, acties en overwegingen verwijs ik u graag naar de antwoorden op de vragen van het lid Karabulut d.d. 16 maart 2018 over een VN-lijst met bedrijven die actief zijn in illegale nederzettingen in bezet Palestijns gebied (de vragen zijn ingezonden op 7 februari 2018 met kenmerk 2018Z02072). Deze zijn als bijlage toegevoegd.

Datum

8 juni 2018

Onze referentie

MINBUZA-2018.667983

ENV-2018.3364

## Overwegingen

*Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties*

Datum

8 juni 2018

Onze referentie

MINBUZA-2018.667983

ENV-2018.3364

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties. Met deze uitzonderingsgrond wordt blijkens de geschiedenis van de totstandkoming van deze bepaling beoogd te voorkomen dat de wettelijke plicht tot het verstrekken van informatie tot gevolg zou hebben dat de Nederlandse internationale betrekkingen schade zouden lijden. Voor de toepassing van deze bepaling is het niet noodzakelijk dat men een verslechtering van de goede betrekkingen als zodanig met andere landen en internationale organisaties voorziet. Voldoende is dat met als gevolg van het verschaffen van informatie voorziet dat het internationale contact op bepaalde punten stroever zal gaan lopen, met als gevolg bijvoorbeeld dat het onderhouden van diplomatieke betrekkingen, of het voeren van bilateraal overleg met landen en internationale organisaties, moeilijker zou gaan dan voorheen, of dat men in die landen en internationale organisaties minder geneigd zou zijn tot het verstrekken van bepaalde gegevens dan voorheen.

Daar waar ik deze uitzonderingsgrond heb gehanteerd is het belang van de betrekkingen van Nederland met de betrokken internationale organisaties en landen in het geding. Het betreft hier onder meer de notes verbale en e-mails die gewisseld zijn met de OHCHR. Het zou de betrekkingen met de genoemde internationale organisatie kunnen schaden wanneer deze informatie openbaar wordt gemaakt. Dit zou de noodzakelijke vertrouwelijkheid en effectiviteit van het diplomatieke verkeer ondermijnen. Afwegende het belang van de internationale betrekkingen en het publieke belang bij openbaarmaking, acht ik het eerste zwaarder wegen. Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

*Het voorkomen van onevenredige benadeling van betrokken bedrijven*

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het mogelijk onevenredig benadelen van de betrokken bedrijven.

Openbaarmaking van de correspondentie met de bedrijven, waaronder de namen van de bedrijven, zou naar mijn oordeel leiden tot onevenredige benadeling van de bedrijven waar de informatie betrekking op heeft. Gelet op de aard en de inhoud van de gevraagde informatie staat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Correspondentie met deze bedrijven is in vertrouwelijkheid gevoerd en openbaarmaking van de gevraagde informatie zou voor de bedrijven kunnen leiden tot schadelijke effecten. Openbaarmaking zou kunnen leiden tot reputatieschade en eventuele stigmatisering. Het is daarbij aannemelijk dat bedrijven hierop door derden zullen worden aangesproken. Het belang van bedrijven met het voorkomen van onevenredige benadeling weegt ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking. Vorenstaande geldt temeer omdat in dit specifieke geval de besluitvorming binnen de OHCHR nog gaande is en de lijst bedrijven die zouden worden opgenomen in de database nog niet definitief dan wel openbaar is.

### *Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer*

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In de e-mails staan persoonsgegevens. Dit betreft namen, e-mailadressen en telefoonnummers. Deze gegevens maak ik niet openbaar op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van de genoemde persoonsgegevens de privacy van betrokkenen prevaleert boven het belang van openbaarmaking.

### *Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad*

In de e-mailwisselingen tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken en bedrijven staan ook persoonlijke beleidsopvattingen. Deze persoonlijke beleidsopvattingen maak ik niet openbaar op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob. Het betreft opmerkingen en conclusies die ambtenaren gemaakt hebben naar aanleiding van contact met bedrijven.

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in het geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Daarvan is hier sprake. Ik verstrek over de persoonlijke beleidsopvattingen geen informatie. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van de medewerkers zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob informatie te verstrekken over de persoonlijke beleidsopvattingen.

Dit besluit zal worden geplaatst op [www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl).

Hoogachtend,  
De minister van Buitenlandse Zaken,  
namens deze.

André Haspels  
Directeur-Generaal Politieke Zaken

*Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen, gericht aan de minister van Buitenlandse Zaken (t.a.v. de directie Juridische Zaken) postbus 20061, 2500 EB Den Haag. Het bezwaarschrift moet op grond van artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht zijn ondertekend en tenminste bevatten: naam en adres van de indienen, de dagtekening, de omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaarschrift berust.*

Datum  
8 juni 2018  
  
Onze referentie  
MINBUZA-2018.667983  
ENV-2018.3364

## **Bijlage – Relevante artikelen uit de Wob**

### Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer.

Datum

8 juni 2018

Onze referentie

MINBUZA-2018.667983

ENV-2018.3364

### Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;

- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Datum

8 juni 2018

Onze referentie

MINBUZA-2018.667983

ENV-2018.3364

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
  - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

#### Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de  
Tweede Kamer der Staten-Generaal  
Binnenhof 4  
Den Haag

**Directie Noord-Afrika en  
Midden-Oosten**  
Rijnstraat 8  
2515 XP Den Haag  
Postbus 20061  
Nederland  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Onze Referentie**  
BZDOC-1448237160-99  
**Uw Referentie**  
2018Z02072  
**Bijlage(n)**

Datum 16 maart 2018

Betreft Beantwoording vragen van het lid Karabulut over een VN-lijst met  
bedrijven die actief zijn in illegale nederzettingen in bezet Palestijns  
gebied

Hierbij bieden wij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door het  
lid Karabulut (SP) over een VN-lijst met bedrijven die actief zijn in illegale  
nederzettingen in bezet Palestijns gebied. Deze vragen werden ingezonden op 7  
februari 2018 met kenmerk 2018Z02072.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister voor Buitenlandse Handel  
en Ontwikkelingssamenwerking,

Stef Blok

Sigrid A.M. Kaag

**Antwoorden van de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op vragen van het lid Karabulut (SP) over een VN-lijst met bedrijven die actief zijn in illegale nederzettingen in bezet Palestijns gebied**

Onze Referentie  
BZDOC-1448237160-99

**Vraag 1**

Kent u het bericht 'Vijf Nederlandse bedrijven op VN-lijst om Israëliische nederzettingen'?<sup>1</sup>

**Antwoord**

Ja.

**Vraag 2**

Kunt u bevestigen dat, in navolging van een resolutie van de VN-Mensenrechtenraad, een lijst is opgesteld met bedrijven die actief zijn in bezet Palestijns gebied en dat daar vijf Nederlandse bedrijven op staan? Zo nee, waarom niet?

**Vraag 3**

Welke Nederlandse bedrijven staan er op de lijst en om welke activiteiten van deze bedrijven gaat het?

**Vraag 4**

Is er contact opgenomen met deze bedrijven om zorgen te uiten over de in bezet gebied ontplooiende activiteiten? Zo nee, waarom niet?

**Antwoord op vragen 2, 3 en 4**

Op 24 maart 2016 nam de VN-Mensenrechtenraad (MRR) resolutie 31/36 aan. Paragraaf 17 van de resolutie bevat een verzoek aan de *Office of the High Commissioner for Human Rights* (OHCHR) om een database van bedrijven op te stellen die betrokken zijn bij activiteiten gerelateerd aan Israëliische nederzettingen.

Op 26 januari 2018 publiceerde OHCHR een rapport naar aanleiding van dit verzoek. In het rapport licht OHCHR toe dat het momenteel onderzoek doet naar vermeende betrokkenheid van 206 bedrijven bij activiteiten gerelateerd aan Israëliische nederzettingen. OHCHR maakt daarbij duidelijk dat het werk nog niet is afgerond en dat nog niet vastligt welke bedrijven uiteindelijk in de database terecht zullen komen.

OHCHR heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken per nota geïnformeerd dat het meldingen had ontvangen van vermeende betrokkenheid van vijf in Nederland gevestigde en/of onder Nederlandse rechtsmacht vallende bedrijven bij activiteiten gerelateerd aan Israëliische nederzettingen. OHCHR gaf hiervan geen verdere onderbouwing en stelde niet op de correctheid ervan te willen vooruitlopen. Het ministerie heeft de betreffende bedrijven op de hoogte gesteld van de genoemde nota. Daarbij is het standpunt van het kabinet over de database toegelicht, zoals weergegeven in het antwoord op vraag 5, en verwezen naar het ontmoedigingsbeleid en de OESO-richtlijnen.

---

<sup>1</sup> Vijf Nederlandse bedrijven op VN-lijst om Israëliische nederzettingen, <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/01/31/vijf-nederlandse-bedrijven-op-vn-lijst-om-israelische-nederzettingen-a1590545>, 31 januari 2018.



**Vraag 5**

Bent u bereid in VN-verband te bepleiten dat deze lijst openbaar wordt gemaakt? Zo nee, waarom niet?

Onze Referentie

BZDOC-1448237160-99

**Antwoord**

Nee. Nederland en de overige EU-lidstaten die destijds zitting hadden in de MRR onthielden zich in 2016 van stemming op de betreffende resolutie. De database was een van de onderdelen in een bredere resolutie over Israëlische nederzettingen waarin gesteld wordt dat deze in strijd zijn met het internationaal recht. Dat is in lijn met het standpunt van het kabinet en de EU. Bij het bepalen van de stempositie is de afweging gemaakt dat een tegenstem hiermee inconsistent zou zijn. In een gezamenlijke stemverklaring bij de resolutie benadrukte de EU tegen de instelling van deze database te zijn. De EU gaf aan dat de primaire verantwoordelijkheid om het bewustzijn van bedrijven te vergroten over risico's van betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen bij de lidstaten ligt. De EU onderstreepte voorts dat de *United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights* wereldwijd van toepassing zijn en riep bedrijven op om deze onder alle omstandigheden te implementeren.

De Nederlandse overheid ontmoedigt al jaren economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied. Voor een toelichting op dit beleid wordt verwezen naar de Kamerbrief over betrokkenheid van de Nederlandse ambassade bij een actiemaand van de Israëlische supermarktketen Shufersal van 4 december 2017 (kenmerk 23432-443). Het is aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken. In het kader van internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt van Nederlandse bedrijven verwacht dat zij, met inachtneming van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, tot een afgewogen besluit komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen. Nederland heeft in een reactie op de nota van OHCHR het eigen standpunt ten aanzien van de database nogmaals benadrukt. Voorts heeft Nederland bij OHCHR het belang van hoor en wederhoor in dit proces benadrukt, zodat bedrijven de gelegenheid krijgen hun beleid toe te lichten alvorens zij terecht zouden kunnen komen in een database.